

NPS Eesti 2011 detsember

19.01.2012

- Detsembris oli NPS Eesti hinnapiirkonnas keskmiseks hinnaks 32,61 EUR/MWh, mis on ühtlasi 2011. aasta madalaim hind;
- Elektrienergia import Leedust kasvas detsembris 74 GWh-ni;
- NPS Eesti hinnapiirkonnas oli Eesti turuosaliste poolt müüdud elektrienergia osakaal 86%;
- Siseriiklikust tarbimisest moodustas börsilt ostetud kogus 33%;
- Alates 9. detsembrist avalikustatakse NPS-le jaotamiseks antud Eesti-Läti piiri ülekandevõimsused.

Elektribörside hinnad

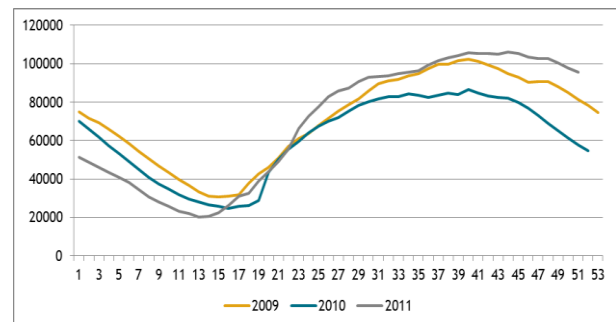
CO2 emissiooni hind 6,9 EUR/t oli detsembris 2011. aasta madalaim, mis oli tingitud erakordselt pehmetest ilmaoludest ja tarbimise olulisest langusest võrreldes eelnevate aastatega. Näiteks oli keskmine õhutemperatuur Eestis 2011. aasta detsembris ligikaudu 9 kraadi võrra soojem 2010. aasta detsembrikuust ning tarbimine vastavalt 127 MWh võrra madalam. Kuna detsembris oli tarbimine oodatust oluliselt madalam, siis tootmisele arvestatud CO2 kvoodid müüdi aasta lõpus hinnaga alla 10 EUR/t. Selle mõju elektrienergia hinnale andis tunda nii Kesk- kui ka Põhja-Euroopas ning samuti Eesti hinnapiirkonnas.

Elektribörs	Keskmine hind detsembris EUR/MWh	Keskmine hind novembris EUR/MWh
Nord Pool Spot (SYS)	33,74	41,18
European Power Exchange (ELIX)	44,58	57,28
European Power Exchange (D/A)	42,90	55,36
Baltpool	35,99	45,00

NPS Eesti ja Soome hinnad

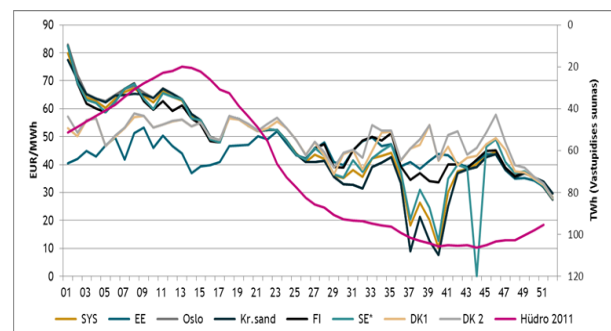
Detsember oli elektrienergiat börsilt ostvatele tarbijatele väga positiivne, kuna NPS Eesti hinnapiirkonna hind oli Põhjamaade ning Baltikumi (Eesti, Baltpool) madalaim. NPS Eesti hind detsembris

oli 32,61 EUR/MWh, mis oli ühtlasi kogu NPS Eestis tegutsemise aja jooksul madalaim hind ning on ligilähedane Eestis tavatarbijatele kehtivale reguleeritud hinnale (ca 31 EUR/MWh). Ka kõikides teistes NPS hinnapiirkondades oli detsembris elektrienergia hind madalam kui novembris. Ühtlaselt madalamat hinda tingisid oluliselt soojemad ilmastikuolud (millest tulenevalt oli tarbimine oodatust madalam) ning eelnevatest aastatest jätkuvalt suurem hüdroressurss ja tootmisvõimsuse piisavus.

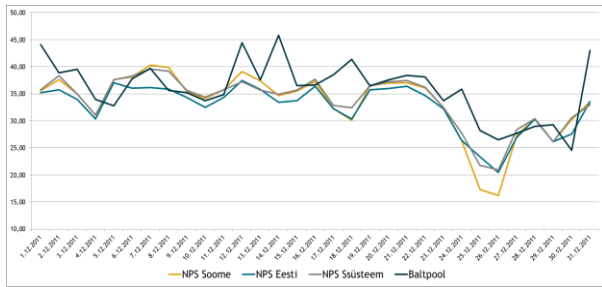
Põhjamaade hüdroreservuaaride täituvus. (Allikas: www.nordpoolspot.com)

Nagu näha graafikult, siis hüdroreservuaaride täituvus on tugevas korrelatsioonis Põhjamaade hinnapiirkondade hinnakujunemisega. Eesti hinda mõjutab see vähem. Enim mõjutab hüdroreservuaaride täituvus Norra piirkondi, kuid selle mõju jõuab olulisel määral ka Rootsi ja Soome. Väiksemat mõju avaldab see ka Taani hinnapiirkondadele.

Hüdroreservuaaride täituvuse seos Põhjamaade hindadega. (*Rootsi viimaste nädalate hinnad on 4 piirkonna keskmised.)

Detsembris oli NPS Eesti hind 32,61 EUR/MWh ja NPS Soome hind 33,34 EUR/MWh. Mõlemas piirkonnas langesid hinnad võrreldes novembrikuuga 21%. Ka NPS süsteemihind langes võrreldes eelmise kuuga 18% jõudes 33,74 EUR/MWh-ni (novembris 41,18 EUR/MWh). Kogu detsembrikuu jooksul oli Eesti, Soome ja süsteemihindade liikumised väga ühtlased, mis näitab, et piirkondades ei olnud suuremaid tootmisvõimsuse puudujääke ja ka piirkondadevahelised ülekandevõimsuste piirangud puudusid.

Päeva keskmine hind detsembris 2011 (EUR/MWh)

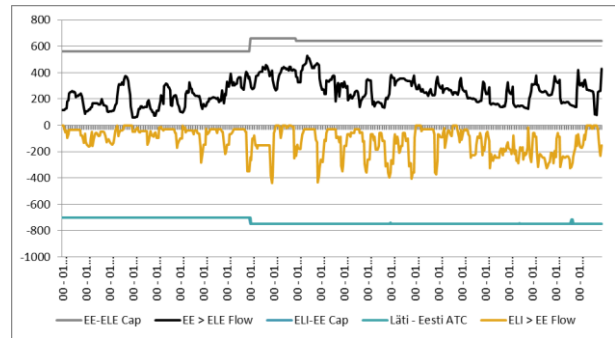
Vaatamata Baltpooli hinnalangusele 9 EUR/MWh võrra võrreldes novembrikuuga, jäi see siiski kõrgemale tasemele kui Eestis ja Soomes.

Detsember (EUR/MWh)	Keskmine hind	Max hind	Min hind
NPS Süsteem	33,74	47,41	6,46
NPS Eesti	32,61	54,92	10,20
NPS Soome	33,34	54,92	0,36
Baltpool	35,99	57,22	9,45

Detsembris kujunes suurimaks päeva keskmise hinna erinevuseks Eesti ja Soome vahel 6 EUR/MWh. See leidis aset esimesel jõulupühal ehk 25. detsembril, mil Soomes oli hind vaid 17,31 EUR/MWh ning Eestis 23,36 EUR/MWh. Nii 25. kui ka 26. detsembril oli Soome madalama hinna põhjustajaks Ida- ja Lääne-Taani hinnapiirkondade madal hind, kus heade tuuletingimuste tõttu jäid öised tunnihinnad vahemikku -10 kuni 7 EUR/MWh. Samuti omas elektri hinna kujunemisele Põhjamaades mõju Saksamaa hinnapiirkonnas olnud -10 EUR/MWh hind. Niisiis ulatus Saksamaa ja Taani madalate elektri hindade mõju Rootsi ja Soome ning läbi EstLink 1 merekaabli ka Eestisse. Seejuures oli EstLink 1 ülekandevõimsus Soomest Eestisse maksimaalselt kasutatud ning hinnad nendel tundidel olid NPS Eesti hinnapiirkonnas samuti ligi 4 EUR/MWh võrra madalamad.

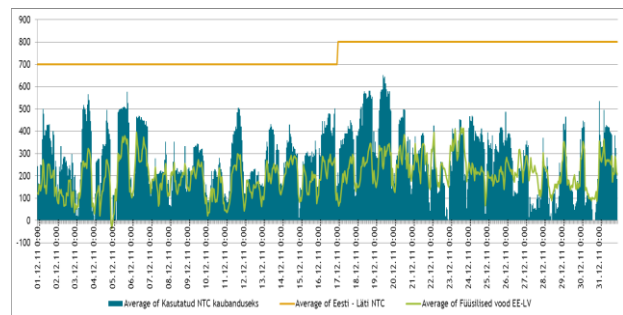
Eesti ja Soome hinnad olid detsembris võrdsed 66% kauplemistundidest, 28% tundidest oli Eesti hind madalam ja 6% tundidest kõrgem Soome hinnast. Vaatamata detsembris vähenenud hinnaerinevusele NPS Eesti ja Soome vahel oli võimsusvoog peamiselt suunaga siiski Eestist Soome.

Detsembris oli elektrienergia kaubanduslik voog nii Eestist Lätti kui ka Lätist Eestisse ning ülekandevõimsuse puudujääki ei olnud. Seega ei tekkinud Eesti-Läti piiril nõ pudelikaela efekti, mille tulemusel oleks suurenenud NPS Eesti hind.

NPS-ile allokeerimiseks antud Eesti-Läti ülekandevõimsus ning kaubeldud võimsusvood

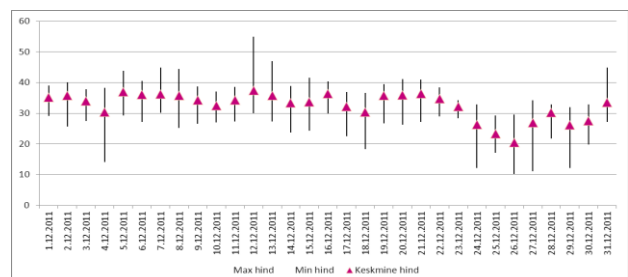
Kui vaadata kogu ülekandevõimsuse jagunemist Eesti-Läti piiril detsembris ning füüsilisi vooge kahe riigi vahel, siis võib täheldada olulist langust ülekandevõimsuste kasutamisel võrreldes novembrikuuga. Eesti-Läti piiri ülekandevõimsust kasutati vaid 38% ulatuses kaubanduseks. Võrdluseks võib tuua, et novembris kasutati 65% ning suvel augustikuus näiteks 72%.

Eesti-Läti NTC kaubanduseks, ATC ja füüsilised vood detsember 2011

Seoses elektri kaubandusega Eesti-Läti piiril hakkas NPS alates 9. detsembrist 2011 avalikustama lisaks Eesti-Soome vahelisele päev-ette kaubanduse tulemustele ka Eesti-Läti ülekandevõimsuse allokeerimise tulemusi ulatuses, mis on antud Nordpool Spotile jagamiseks (80% kogu ülekandevõimsusest Eesti-Läti piiril). Antud muudatus suurendab turu läbipaistvust, sest kõikidel turuosalistel tekib võimalus jälgida Eesti-Läti piiril toimuvat kaubandust (80% ulatuses), mis mõjutab ühtlasi ka NPS Eesti hinda.

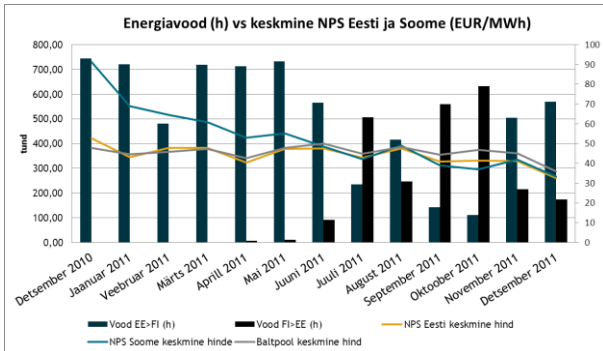
Detsembril hinnade volatiilsus oli suhteliselt väike, mida toetas ka tavapärasest madalam kuu keskmine elektrienergia hind.

Detsember 2011 hindade volatiilsus

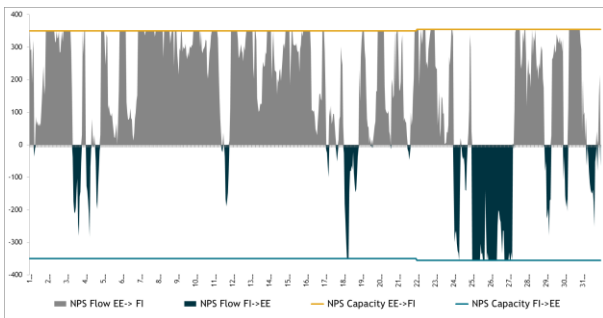
Võimsusvoog

Detsembrikuus oli võimsusvoog 77% ajast Eestist Soome ning 23% ajast Soomest Eestisse. EstLink 1 merekaablil planeeritud piiranguid detsembris ei olnud, aga tulenevalt tugevast tormist ja laiaulatuslikest katkestustest Eesti elektrisüsteemis piirati ülekandevõimsust Eestist Soome 26. detsembri 5 tunnil. Päev-ette kaubandust see aga ei mõjutanud, kuna võimsusvoog oli suunaga Soomest Eestisse tulenevalt madalamast hinnast Soomes.

Energiavood EstLink 1-l; NPS Eesti, Soome ja Baltpooli hind detsember 2010 - detsember 2011

Eesti-Soome vahelisest ülekandevõimsusest kasutati päev-ette kaubanduses ära Eestist Soome 55% ja Soomest Eestisse 12% (novembris vastavalt 42% ja 10%). Suund Soomest Eestisse oli peamiselt jõulude ajal, mil Balti elektrijaamades olid katkestused ning tootmisvõimsus oli planeeritud väiksem.

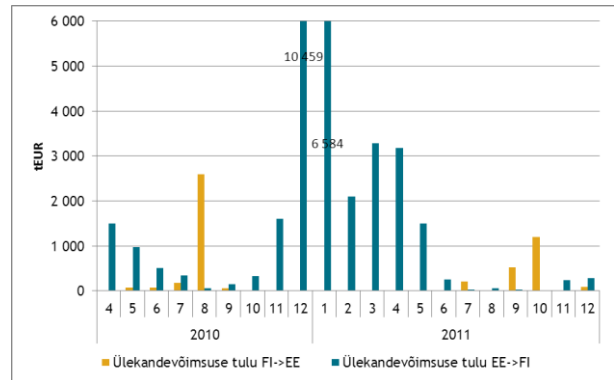

EstLink 1 merekaabli turule antud võimsuse kasutamine detsember 2011

Sarnaselt novembriga ei olnud ka detsembris olulist ülekandevõimsuse puudujääki Eesti ja Soome hinnapiirkondade vahel. Ülekandevõimsuse tulu suurenes suunal Soomest Eestisse ning seda peamiselt jõuluaja tõttu, mil Soomes oli oluliselt madalam hind võrreldes Eestiga. Ülekandevõimsuse tulu omanikele detsembris oli kokku 375 tEUR (novembris 245 tEUR).

2011. aasta ülekandevõimsuse tulu, mis arvutatakse erinevate hinnapiirkondade erinevaid hindu ja ülekandevõimsusi arvestades, oli kokku 19,6 mEUR (Eestist Soome 17,5 mEUR ja Soomest Eestisse 2,1 mEUR). Peamiselt oli ülekoormus suunal Eestist Soome ehk nõudlus Eesti hinnapiirkonnas kauplevatelt

туруасalistelt oli suurem kui ülekandevõimsus kahe piirkonna vahel seda võimaldas.

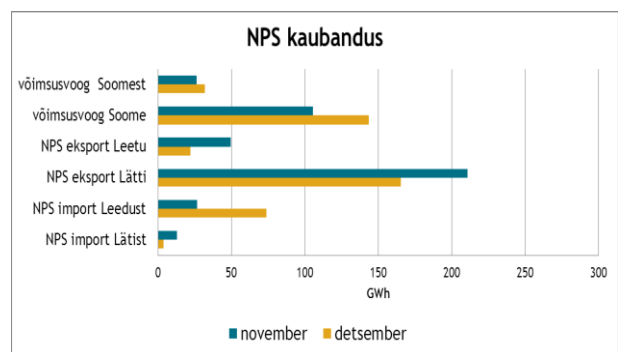
Ülekandevõimsuse tulu EstLink 1 merekaabli omanikele börsi avamisest aprillis 2010 kuni detsembrini 2011

Müüdnud ja ostetud kogused

Päev-ette turul NPS Eesti hinnapiirkonnas müüdi detsembris kokku 539 GWh elektrienergiat (novembris 566 GWh). Eesti turuosalised müüsid sellest kogusest 465 GWh, mis on 86% kogu Eesti hinnapiirkonnas müüdnud kogusest. Võrreldes eelnevate kuudega suurenesid oluliselt Leedu turuosaliste poolt müüdnud kogused, kuna Baltpooli hind oli 27% ajast madalam kui Eesti hinnapiirkonna oma (hinna erinevus oli antud tundidel keskmiselt 3 EUR/MWh).

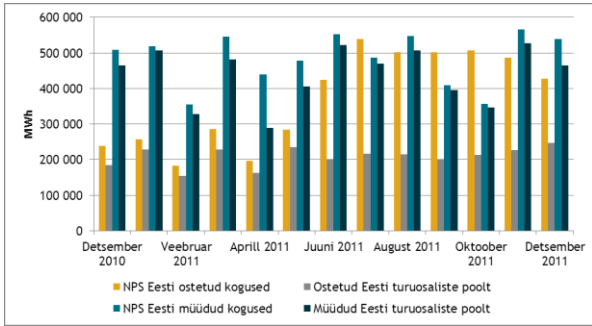
Eesti turuosalised müüsid detsembris 465 GWh, Läti 4 GWh ja Leedu 74 GWh (novembris vastavalt 527 GWh, 13 GWh ja 27 GWh).

Kokku moodustas eksport Soome 144 GWh ning import Soomest 32 GWh (novembris vastavalt 106 GWh ja 26 GWh).

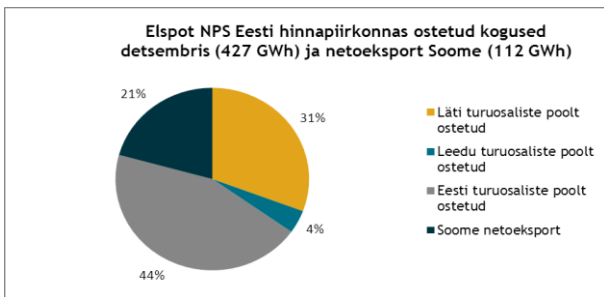
NPS Eesti piirkonnast import/eksport november/detsember 2011

NPS Eesti hinnapiirkonnast ostetud kogused olid detsembris kokku 427 GWh (novembris 487 GWh), millest Eesti turuosalised ostsid 57%, Läti turuosalised 38% ning Leedu turuosalised 5% (novembris vastavalt 48%, 43% ja 10%). Nii eksport Läti kui ka Leetu vähenes võrreldes novembrikuuga ning kokku eksporditi Läti 165 GWh, Leetu 22 GWh.

NPS Eesti hinnapiirkonnas ostetud/müüdüd kogused ning Eesti turuosaliste osakaal detsember 2010 kuni detsember 2011

Ostetud kogused Eesti turuosaliste poolt kasvasid 8,8% võrra, kuid moodustasid Eesti siseriiklikust tarbimisest vaid 33% vaatamata soodsale hinnale elektribörsil. Detsembris moodustas Eesti siseriiklik tarbimine SCADA andmetel 740 GWh (novembris 687 GWh).

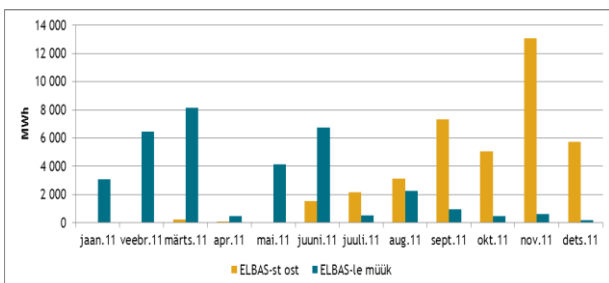

NPS Eesti hinnapiirkonnas Eesti, Läti ja Leedu turuosaliste poolt ostetud kogused

Elbas - päevasisene kauplemine

Elbas turult ostetud kogused langesid võrreldes novembrikuuga üle kahe korra ning kokku osteti 5,7 GWh (novembris 13,1 GWh) elektrienergiat.

Müüdüd tehingute maht Elbas turul oli novembrikuus väga väike, vaid 0,2 GWh, kuna ülekandevõimsuse katkestuste puudumise tõttu tehti tehingud peamiselt päev-ette kaubanduses.

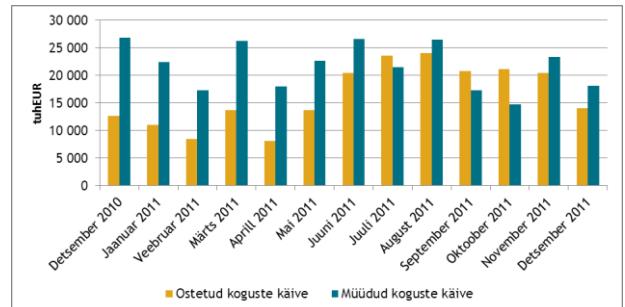
Elbas turul - päevasiselt kaubeldud kogused 2011

NPS Eesti hinnapiirkonna käive

Ligi 9 EUR/MWh võrra madalam hind NPS Eesti hinnapiirkonnas tingis ka ostetud ja müüdüd koguste käibe languse. Müüdüd koguste käive langes detsembrikuus 23% ning kokku oli müüdüd koguste käive Eesti hinnapiirkonnas 18mEUR (novembris 23,4 mEUR).

Ostetud koguste käive oli detsembris kokku 14 mEURi (novembris 20,5 mEURi). Ostetud koguste käive langes 31% võrreldes novembrikuuga.

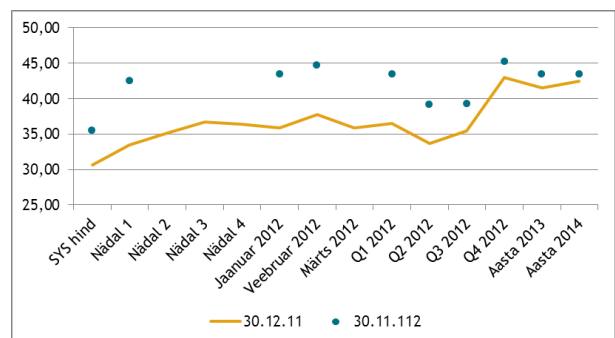
Eelmise aasta detsembrikuuga võrreldes langes müüdüd koguste käive 33%, kuid suurenes ostetud koguste käive 11%. Peamiseks mõjutajaks oli Eesti hinnapiirkonna hind, mis 2010. aasta detsembris oli 52,77 EUR/MWh ning 2011. detsembris vaid 32,61 EUR/MWh.

NPS Eesti hinnapiirkonna ostetud müüdüd koguste käive detsember 2010 kuni detsember 2011

Tulevikutehingud

Tulevikutehingute hinnad langesid tänu süsteemihinna langusele (-18%) märgatavalt ning 2012. aasta nii nädala, kuu kui ka kvartali hinnad jäid alla 40 EUR/MWh, v.a neljas kvartal 42,95 EUR/MWh. Suurimat langust jätkas talvekuude madalam elektrienergia hind, mis kukkus veebruariks 44,68 EUR/MWh-lt 37,80 EUR/MWh-le. 2013. ja 2014. aasta tulevikutehingute hinnad oli Põhjamaades vastavalt 41,5 ja 42,5 EUR/MWh, Saksamaal 53,19 ja 52,59 EUR/MWh ning Prantsusmaal 51,88 ja 54,00 EUR/MWh. Kui Põhjamaades võrreldes novembri lõpu seisuga tulevikutehingute hinnad langesid ligi 2 euro võrra, siis Kesk-Euroopa 2013. ja 2014. tulevikutehingute hinnad muutust ei näidanud.

Tulevikutehingute hinnad (Allikas: Nasdaq OMX)

Allikad

Nord Pool Spot, Baltpool, Elering, Augstsprieguma tīkls, Litgrid, Fingrid, Intercontinental Exchange, Nasdaq OMX, EPEX SPOT.

* Käesolevat raportit ja selle lisasid ei saa käsitleda juriidilise, finantsalase või muu nõuandena ega ettepanekuna osta või müüa elektrienergiat või finantsinstrumente. Elering ei vastuta kulude või kahjude eest, mis raportis ja selle lisades toodud informatsiooni kasutamise seoses võivad tekkida.